

metszeteket találunk, melyek a természeti- vagy gazdaságföldrajzi folyamatok megértését segítik elő. Pl. egy bükkí tanulmányi kiránduláson célszerű bemutatni a *"Bükk úti-kalauzban"* található tömbszelvényeket és metszeteket, melyek kitűnően ábrázolják a táj lépcsőzetes felszínét és geológiai szerkezetét.

Ez egyszerre érthetővé, szemléletessé teszi a tanár szóbeli magyarázatát.

Osszegezőként megállapíthatjuk, hogy a jól megszerkesztett, korszerű útkönyvek (úti-kalauzok) az általános iskolai földrajzoktatásban is felhasználhatók. Ismeretanyaguk a tanulók tudásának és látókörének növelése mellett a szocialista patriotizmusra nevelést, a helyes politikai és természetudományos világnézet kialakítását is szolgálják.

Frisnyák Sándor

INTŐ-RÓVÓ NÉLKÜL HOGYAN TOVÁBB?

A M. M. 141 (1962.) M. K. 12. (M. M. számú utasítása az 1962/63. tanév fő feladatairól az alsófokú oktatási intézményekben c. rendelkezésében éppen az ált. iskola tartalmi továbbfejlesztése, illetve az oktató-nevelő megszüntette a negyedévenkénti osztályozó értékelteket s az ezzel kapcsolatos intő-róvó elnevezésű értesítéseket.

Kétségtelen, hogy az intő-róvó „cédulák” sok sok kellemetlenséget, bosszúságot okoztak szülőknek, tanulóknak egyaránt, sokszor a nevelőknek is, ami aztán az iskola és a szülői ház közötti jó viszony elromlásához vezetett.

Az intő-róvó eltörlésével igaz, eltűnt a pedagógia gyakorlatából egy, a múltból ittmaradt, idejétmúlt örökség, de ugyanakkor kevesebb lett eggyel az iskola és a szülői ház közötti kapcsolat lehetősége.

Pedig most, az új Tanterv, az új tankönyvek, a nevelési program bevezetése idején, egyszóval az ált. iskola oktató-nevelő munkájának, módjának, tartalmának szocialista átalakulása kezdetén multhatatlanul szükséges, hogy az iskola és a szülői ház közötti kapcsolat egyre erősödjék, az együttműködés jobban kibontakozzék és különböző formái alakuljanak ki.

Ennek szükségességét már az 1962/63. tanévben jól értékelte és érzékelte iskolatanácsunk és kidolgozta az iskola és a szülői ház közötti kapcsolat, együttműködés formáit.

Az intő-róvók eltörlésével több szülő csak a félévi értesítőtől szerzett tudomást arról, hogy gyermeke egyik, vagy másik tárgyból keveset, vagy éppen semmit sem produkált. Már pedig nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szülő állandóan értesüljön gyermeke tanulmányi előmeneteléről, magatartásának,

jellemének alakulásáról, vagy a vele kapcsolatos eseményekről.

1) Éppen ezért fontos feladatnak jelöltük meg azt, hogy az ellenőrző könyv hű és „hiteles” másolata legyen az osztályozó naplóba beírt jegyeknek. Az osztályozó naplóba „bekerült” jegyek (bármilyen színnel és nyomatékkaal születtek is) feltétlenül ott legyenek az ellenőrző könyvecskében is. Ezek alapján a szülők pontosan ellenőrizni tudják gyermekük tanulmányi eredményét, fejlődését, hanyatlását.

2) Sok harc és vita után sikerült kialakítani kartársainkat azt a szemléletet, hogy az osztályozó naplóban lévő, bármilyen „kis, vagy nagy alakú, bármilyen színű jegy, az jegy, osztályzat, s azt az „alaki” értékének megfelelően, nagyságra és színre való tekintet nélkül mindenképpen egyenlő értékűnek kell tekinteni.

E szemlélet kialakulása azt eredményezte — és ez volt az egyik célunk — hogy a nevelők sokkal megfontoltabban, egységesebben, egyforma nagyságú és színű, valóban a tanulók által produkált érdemjegyet írtak be a napló megfelelő rovatkába. A szülőkkel való megbeszélések alkalmával részletes tájékoztatást adtunk az iskolában alkalmazott osztályozási módokról, az egyes osztályzatok következményeiről.

3) Tudatosítottuk a szülők körében azt is, hogy gyermekük ellenőrző könyvecskéjét naponta, rendszeresen ellenőrizték s ha abban valamit észlelnek, kifogásolnak, azonnal keressék fel a szaktanárt, esetleg az osztályfőnököt.

4) A családlátogatások tervét úgy állítottuk össze, hogy a gyengébb eredményt felmutató tanulót soron kívül kell meglátogatni. Ha csak egy tárgyból mutatott fel gyenge eredményt, akkor a szaktanár fogadó órájára kérte be a szülőt, hogy a segítség módját megbeszélhessék. Ha ez nem vezetett eredményre, akkor a szaktanár maga ment ki a problémát megbeszélni a szülőkkel.

Több tárgynál mutatkozó eredménytelenség esetében az osztályfőnök a szaktanárokkal való előzetes tájékozódás után maga ment ki a szülőkhöz és adott segítséget, útmutatást a bajok felszámolásához.

5) Szükségesnek láttuk a fentiekén túl, hogy időnként írásban is értesítsük a szülőket gyermekük előmeneteléről, fejlődéséről. Ezért egy tanévben két alkalommal, novemberben és áprilisban írásos értesítést küldtünk, melyen nemcsak a bajok, hanem az eredmények is szerepeltek.

Egy példa: „Értesítjük a kedves szülőt, hogy István nevű VII. osztályos gyermeke az eddig eltelt idő alatt tanulmányi téren képességeinek megfelelő eredményt mutatott fel. Testnevelésből átlagon felüli teljesítményt

ért el. Magatartásában problémák nem mutatkoztak. A közösségi munkában kissé passzív.”

Egy másik példa: „Értesítjük a kedves szülőt, hogy Ferenc nevű VIII. osztályos gyermeke magatartása az elmúlt hetekben sok gondot és keserőséget okozott a nevelőtestületnek. Társaival szemben nem megfelelő magatartást tanúsít, a lányokkal szemben gorbomba, a közvagyonot nem kíméli. Az osztályfőnöke f. hó 18-án 17 és 18 óra között fel fogja keresni Önt a lakásán.”

Egy harmadik példa: „Értesítjük a kedves szülőt, hogy Éva nevű VI. osztályos gyermeke az eddig eltelt idő alatt számtanból és földrajzból követelményeken aluli eredményt tanúsított. Főleg térképismerete, írásbeli számolási készsége hiányos. A problémák megbeszélésére kérjük, szíveskedjék az iskolába befáradni.”

Ezeknek az értesítéseknek egyrészt az a célja, hogy a szülőket időközönként tájékoztassuk, másrészt az oktató-nevelő munkában érdekeltté tegyük őket és a felmerült problémákat közösen oldjuk meg.

6) Fontos feladatnak tekintjük a tanulók ellenőrző könyvecskeje tekintélyének megerősítését.

Ebben a tanévben ez különösen jelentős, mivel a félévi értesítő is belekerül. Ezért minden tanuló reggel, iskolába érkezése után köteles ellenőrzőkönyvét az osztály-ügyeletnek átadni, aki azt padsoronként a tanári asztalra helyezi. Az ellenőrző könyvek a nevelői asztalon vannak egész nap. Tanítás végével kapják meg a tanulók.

Az ellenőrző könyvecske leadása azt jelenti, (ezt tudatosítottuk és állandóan felszínen tartjuk), hogy a tanuló belépett munkahelyére, ezzel megkezdődött számára iskolán belüli kötelességeinek teljesítése, melynek minőségét is bejegyezzük.

Feladatainkat csak a szülői házzal való szoros együttműködés megteremtésével hajthatjuk végre. A fenti módzatok erősítik a kapcsolatot, azt eredményezik, hogy a szülő mindenről, időben értesül és gyermeke oktatásában-nevelésében érlelőtté válik.

Ezzel eltűnik az intő-róvó keserű emléke, íze és így lesz az ellenőrző könyvecske az iskola és a szülői ház közti élő, eleven kapcsolat eszköze.

Szeged, 1963. évi szeptember 23.

Gulácsy Zoltán
vezető igazgató, Szeged.

Szemle

PSZICHOLÓGIAI TANULMÁNYOK

V. kötet, 1963. (a MTA Pszichológiai Bizottságának kiadványa).

A sorozat V. kötete 756 oldalon 38 tanulmányt juttat a pszichológia iránt érdeklődők kezébe. Valamennyi közlemény arra utal, hogy a magyar kutatók jó érzékkel igyekeznek olyan tudományosan megalapozott eredményeket felmutatni, amelyek egyrészt a pszichológia néhány feltáratlan területére nézve adnak újabb tájékoztatást, másrészt a gyakorlati feladatok megoldásában is segítséget nyújtanak. Ebben a kötetben — az egyéb tanulmányok mellett — mintegy 200 oldalnyi neveléslélektani anyagot kapunk, amely — csekély kivétellel — az ún. értelmi nevelés kérdéseinek pszichológiai megalapozását szolgálja.

A pedagógiai lélektan a gyakorlat nehéz vajúdásai közben született és kétségtelenül sokszor mellékutakra tévedt, mintegy nehezen találta meg azt a feladatcsoportot, amelyet vitathatatlanul magáénak vallhat. E kötet neveléslélektani tanulmányai azt az érzést alapozzák meg az olvasóban, hogy a magyar kutatók megtalálták a helyes utat.

Baranyai Erzsébet a gondolkodás elemző mozzanatát vizsgálja az általános iskola felső tagozatában. A vizsgálat során a tanulóknak összefüggő, azonban tagolatlan szöveget kellett elemezniök és gondolatcsoportokra bontaniok. A feladat jellegénél fokva az analízis és a szintézis zárt egységben való alkalmazását teszi szükségessé a tanuló részéről, mivel a szöveg tagolása nem csupán a gondolategységek megállapítását, hanem az összetartozó gondolatok összefogását is megköveteli a tanulótól.

A szerző jól érzékelteti a 10—14 éves gyermekeknél tapasztalható fejlődést a vizsgált területen. Tájékoztatást ad az egyes osztályokban jellemző nehézségekről és megvilágítja ezek fejlődéslélektani okait. Az ismertetett módszer segítségével magunk is végezhetünk hasonló vizsgálatokat, amelyek főleg iskolánk viszonylatában adnak hasznos tájékoztatást.

Dr. Faragó László a matematikai gondolkodás területén vizsgálja az analízist gátló tényezőket. — Helyesen hangsúlyozza a szerző, hogy a matematikai feladatok megoldásában a nehézségek jelentős része az analízis műveletével kapcsolatos. Az óramegfigyelések arra utalnak, hogy a tanulók megoldási ské-